

5.3.2013

Valtiovarainministeriö

Lausunnon antaminen kuntarakennelakiluonnoksesta

Miehikkälän kunnanvaltuusto on kokouksessaan 4.3.2013 § 21 päättänyt antaa seuraavan lausunnon kuntarakennelakiluonnoksesta:

Kuntarakenneuudistuksen tavoitteet

Kuntarakennelakiuudistuksen peruspilarina on esitetty vahva peruskunta. Kuntarakennelakiluonnoksessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta Etelä- Kymenlaakson alueen perusongelma on alueen kuntatalouksien huono tilanne. Näköpiirissä ei toistaiseksi ole yhtään lakiuudistuksen edellyttämää riittävän vahvaa peruskuntaa eteläisessä Kymenlaaksossa.

Vahvoin peruskuntiin pohjautuvaan elinvoimaiseen kuntarakenteeseen pääseminen Etelä- Kymenlaaksossa edellyttää, että alueen kuntien taloudet ja erityisesti vetureina toimivien kaupunkien taloudet pystytään tervehdyttämään ennen rakenneratkaisujen tekemistä.

Valtionosuusuudistuksella on kannustettava kunnat keskittymään peruspalvelujen tuottamiseen ja järjestämiseen, koska nyt kuntien perustehtävä on hämärtnyt aiheuttaen osaltaan talousongelmien syvenemisen.

Miehikkälän kunnan näkemyksen mukaan kuntatalouksien tervehdyttäminen on erityisen tärkeää, jotta yhdenvertaiset palvelut voidaan turvata kuntalaisille lähipalveluina.

Nykytilanteessa palvelujen saavutettavuus ja asiointi vaikeutuisivat oleellisesti mahdollisessa kuntaliitostilanteessa, jollei valtio varmistaisi tiukalla valvonnalla ja sanktioilla peruspalvelujen tuottamista lähipalveluina lähellä kuntalaisia.

Miehikkälän kunta edellyttää, että kuntalaiset saavat lähipalveluina laadukkaat peruspalvelut, kuten terveyskeskus- ja mielenterveyspalvelut, perusopetuksen, sosiaalityön, omaishoidon tuen ja palveluasumisen. Lisäksi on huolehdittava lähipalveluina kirjasto-, lasten päivähoito-, kotihoito-, kotisairaanhoidon- ja lähiliikuntapalveluista sekä rakennustarkastuksesta ja luvista.

Kuntauudistuksessa on huomioitava riittävästi alueelliset erityispiirteet, kuten raja-alue ja toimintaympäristön muutos, jonka selkeimmin kohtaavat tulevana vuosina eteläisen Kymenlaakson kunnat.

Jos kuntien peruspalvelut toimivat, on raja-alueelle mahdollista luoda toimiva työssäkäyntialue, jonka työpaikkaomavaraisuus lisääntyy tulevien Vaalimaan ja Miehikkälän vihreän logistiikka-alueen investointien ansiosta.

5.3.2013

Lakiluonnoksessa esitettyyn pyrkimykseen eheään ja yhdyskuntarakenteeltaan toimivaan kuntarakenteeseen voidaan pyrkiä nykyisellään toimivan alueellisen ja paikallisen maankäytön suunnittelun keinoin lähidemokratian vaarantumatta.

Selvitysvelvollisuus, selvityspusteet ja selvitysvelvollisuuden sisältö

Selvitysvelvollisuudesta Miehkälän kunnalla ei ole huomautettavaa. Miehkälän kunta pitää tärkeänä, että eteläistä Kymenlaaksoa koskevassa selvityksessä/selvityksissä on kuitenkin otettava huomioon kaikki eri rakenne- ja yhteistyömallit.

Lisäksi Miehkälän kunta lähtee siitä, että valtion on vastattava kaikista selvitysten kustannuksista niin kuntarakenneselvitykseen kuin erityiseen kuntajakoselvitykseen liittyen.

Kuntien yhdistymisselvitysten tavoitteeksi on otettava keskittyminen kuntien perustehtäviin, alueen ja keskuskaupunkien vetovoimaisuuden ja kilpailukykyyn lisääminen, talouden tervehdyttäminen sekä jokaisen henkilökohtaisen vastuun lisääminen.

Lakiluonnoksessa esitettyjä väestöpohjavaatimuksia tarkasteltaessa Miehkälän kunta huomauttaa, että taloudelliset tosiseikat eivät puolla tiukkaa väestöpohjavaatimusta. Esimerkiksi eteläisessä Kymenlaaksossa palvelutuotannon yksikkökustannukset ovat useimmiten alhaisimmat juuri alueen pienimmissä kunnissa.

Väestö ikääntyy kuntarajoista riippumatta, eikä väestörakenteen muutosta pidä virheellisesti käyttää perusteluna ja ratkaisuna suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan ongelmiin. Valtionosuus on henkilöperusteinen, joten se seuraa muuttajaa. Näin kunnan väestörakenne ei ole peruste muuttaa kuntajaotusta.

Yhdistymisselvityksen sisältö on lakiluonnoksessa määritelty varsin laajaksi ja seikkaperäiseksi. Ison ja kauaskantoisen uudistuksen kohdalla tämä on luonnollisesti perusteltua, mutta lakiluonnokseen kirjatussa uudistuksen aikataulussa tätä ei otettu lainkaan huomioon.

Määräajat ja menettelyt

Kuntarakennelain on tarkoitus tulla voimaan kesällä 2013. Lain mukaan kuntien on ilmoitettava 30.11.2013 mennessä valtiovarainministeriölle, minkä kunnan tai kuntien kanssa ne selvittävät yhdistymistä. Yhdistymisselvitys ja kuntien yhteinen yhdistymisesitys tulisi lakiluonnoksen mukaan toimittaa valtiovarainministeriölle 1.4.2014 mennessä.

Miehkälän kunnan näkemyksen mukaan kunnat joutuvat lausumaan kuntarakennelakiuudistuksesta puutteellisin ja riittämättömin perustein ja tiedoin.

5.3.2013

Lausuntoa annettaessa lakiluonnoksen rinnalla tulisi ehdottomasti olla tiedot sote - uudistuksen valmiista linjauksista, kuntapalvelujen valtionosuusuudistuksesta sekä kuntien ja valtion välisestä tehtävien jaon rahoituksesta. Lakiluonnoksesta ei myöskään selviä, miten kuntalaisten lähivaikuttamismahdollisuudet aiotaan tulevaisuudessa turvata.

Lisäksi luonnoksessa esitetty aikataulu on Miehikkälän kunnan näkemyksen mukaan asian käsittelyyn vaadittavat kuulemis- ja päätöksentekomenettelyt huomioon ottaen liian kireä ja osoittaa puutteellista hallintomenettelyä.

Koska kuntien tilanteeseen oleellisesti vaikuttava sosiaali- ja terveysuudistus ja valtionosuusuudistus ovat kesken, Miehikkälän kunta esittää, että kunnille annetaan mahdollisuus täydentää lausuntojaan.

Luonnoksessa yhdistymisselvitystä laativille kunnille annetaan käytännössä vain muutama kuukausi aikaa laatia laajat ja seikkaperäiset suunnitelmat valmiiksi yhdistymistä varten.

Huomiotta jää se, että selvitykset joudutaan tekemään kunnissa muun virkatyön ohessa ja että niiden tekeminen edellyttää eri tasoilla monipuolista ja laajaa vuoropuhelua niin kuntien sisällä kuin niiden välilläkin.

Valtioneuvoston toimivalta päättää kuntajaon muuttamisesta

Miehikkälän kunnalla ei ole huomautettavaa nykyisen kuntajakolain määrittelemään valtioneuvoston toimivaltaan eikä kuntarakennelakiluonnoksen esityksiin edellä mainitusta toimivallasta.

Yhdistymisavustuksen ehdot ja määrät

Kuntarakennelakiluonnoksen mukaan yhdistymisavustus muodostuu yhdistyvien kuntien lukumäärän ja asukasmäärän mukaan määräytyvästä perusosasta ja lisäosasta. Yhdistymisavustuksen lisäosaa maksettaisiin fuusiotilanteessa erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevien liitoskuntien asukasluvun perusteella. Tämän lisäosan suuruus olisi 150 euroa/asukas.

Miehikkälän kunnalla ei ole huomautettavaa kuntarakennelakiluonnoksessa esitetyistä yhdistymisavustuksen ehdoista ja määristä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien turvaaminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevien linjausten mukaisesti

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta koskevat linjaukset eivät ole vielä tiedossa, joten tässä vaiheessa on mahdotonta arvioida sitä, miten ne vaikuttavat kuntarakenneuudistuksen tarkoituksenmukaiseen toteuttamiseen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenneuudistuksen tulisi olla valmis, mikä jälkeen voitaisiin arvioida sitä, millainen kuntarakenne olisi toimivin ja taloudellisin jäljelle jäävien palvelujen tuottamisen kannalta.

5.3.2013

Mikäli uudistuksissa ei voida edetä edellä esitetyllä tavalla, tulisi Miehhikkälän kunnan mielestä harkita kuntarakennelakiuudistuksen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen prosessien erottamista toisistaan.

Lisäksi Miehhikkälän kunta korostaa sitä, että sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutuksessa tulee painottaa alueellisten erityispiirteiden ja väestörakenteen huomioon ottamista.

Terveydenhuollossa henkilöstön työ on kohdennettava lähelle asiakkaita ja poistettava lääkäreiden ja hoitohenkilöstön ylimääräinen hallintotyö.

Niin ikään terveydenhuollossa on mahdollistettava innovatiivinen ja joustava palvelujen järjestäminen ja turvattu Kymenlaakson keskussairaalan toimintaedellytykset.

MIEHIKKÄLÄN KUNTA

Antti Jämsén
kunnanjohtaja